

Storgatan

Bilder och texter från utställningen
24/11 2013 – 3/3 2014

Storgatan

Bilder och text i denna pärm är hämtade från utställningen om Storgatan som visades på Falbygdens museum 24/11 2013 – 3/3 2014. Storgatan var från början den bit där landsvägarna från Göteborg, Skövde, Skara och Jönköping gick ihop genom den lilla staden. Här hamnade stadens första affärer. Nu går vägarna utanför stadskärnan, men Storgatan är fortfarande affärsgatan framför alla. I pärmen visas gamla svartvita foton, bilder i färg på föremål och miljöer i utställningen, ritningar, annonser samt faktatexter. Utställningen var mycket uppskattad och sågs av mer än 2700 besökare.

Om du vill lämna mer information om någon bild eller upptäcker något som inte stämmer så kontakta gärna Falbygdens museum.

Staden, Storgatan och Stora torget

Från början bestod Falköpings stad mest av bondgårdar och en stor kyrka. Till skillnad från landsbyggssocknarna hade man stadsrättigheter som gjorde det möjligt att driva handel och hantverk här. Staden var inhägnad och på två ställe fanns tullportar och på tre ställen led. Från och med 1864 blev det fritt för handel och hantverk även på landet och tullarna försvann.

En stor del av den lilla staden sattes i brand av danskarna 1566. Stora Torget kom antagligen till efter detta, före dess var Köttorget (även kallat Fåratorget eller Brunnstorget) samlingspunkten. 1769 brann staden igen.

Vid Västertull möttes vägarna från Göteborg (vägen över mossen heter fortfarande Gamla Göteborgsvägen) och Skara (Rantavägen/ S:t Olofsgatan), och vid Östertull vägarna från Skövde (vägen gick snett över Hästabacken och kom ut vid Sikagården), Ulricehamn och Jönköping (nuvarande Östertullsgatan/Ållebergsvägen och en gång- och cykelväg som går från PA:s mot Ållebergs äne). Där vägarna löpte samma väg fick de namnet Storgatan.

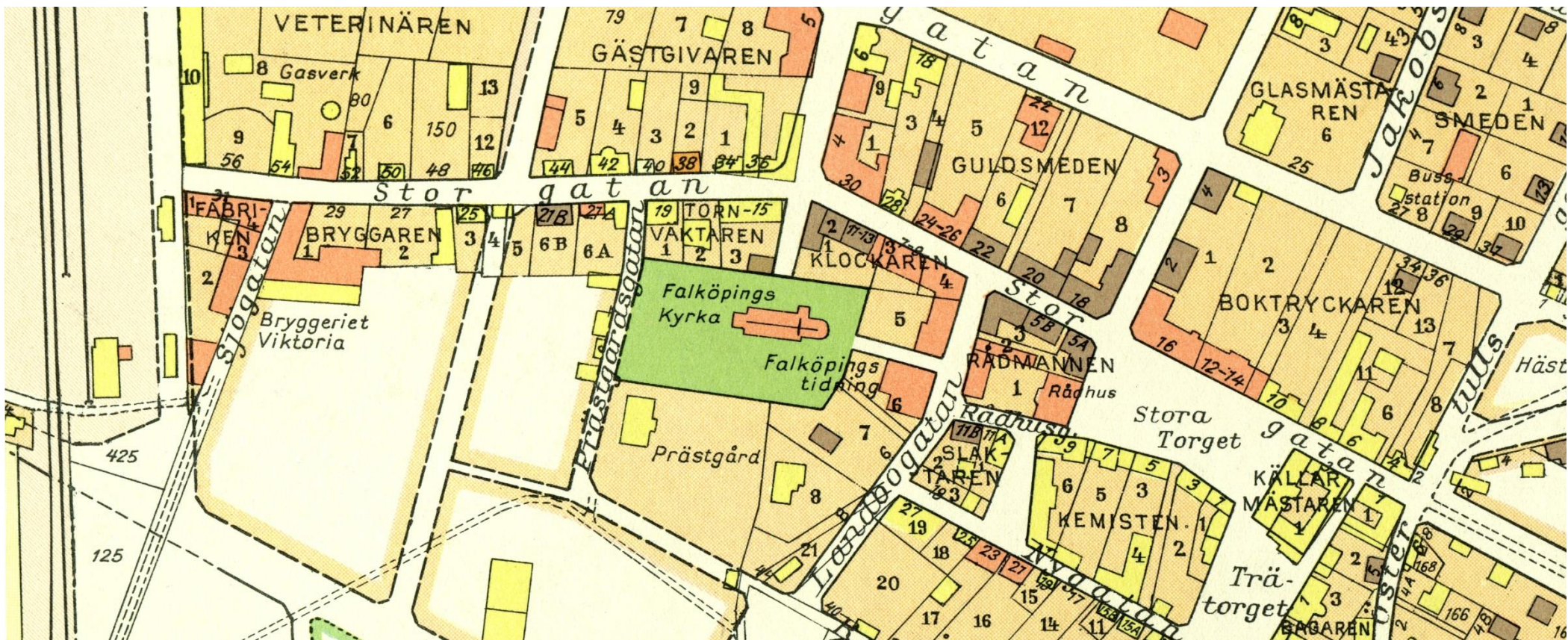
Göteborgsvägen övergavs som genomfartsled sedan Odengatan förlängts upp till Danska Vägen, men inte förrän på 1960-talet började vägarna dras helt utanför stadskärnan.

Storgatan var länge den enda riktiga gatan i staden, på 1830-talet drogs Nygatan, Repslagaregatan och Trädgårdsgatan.

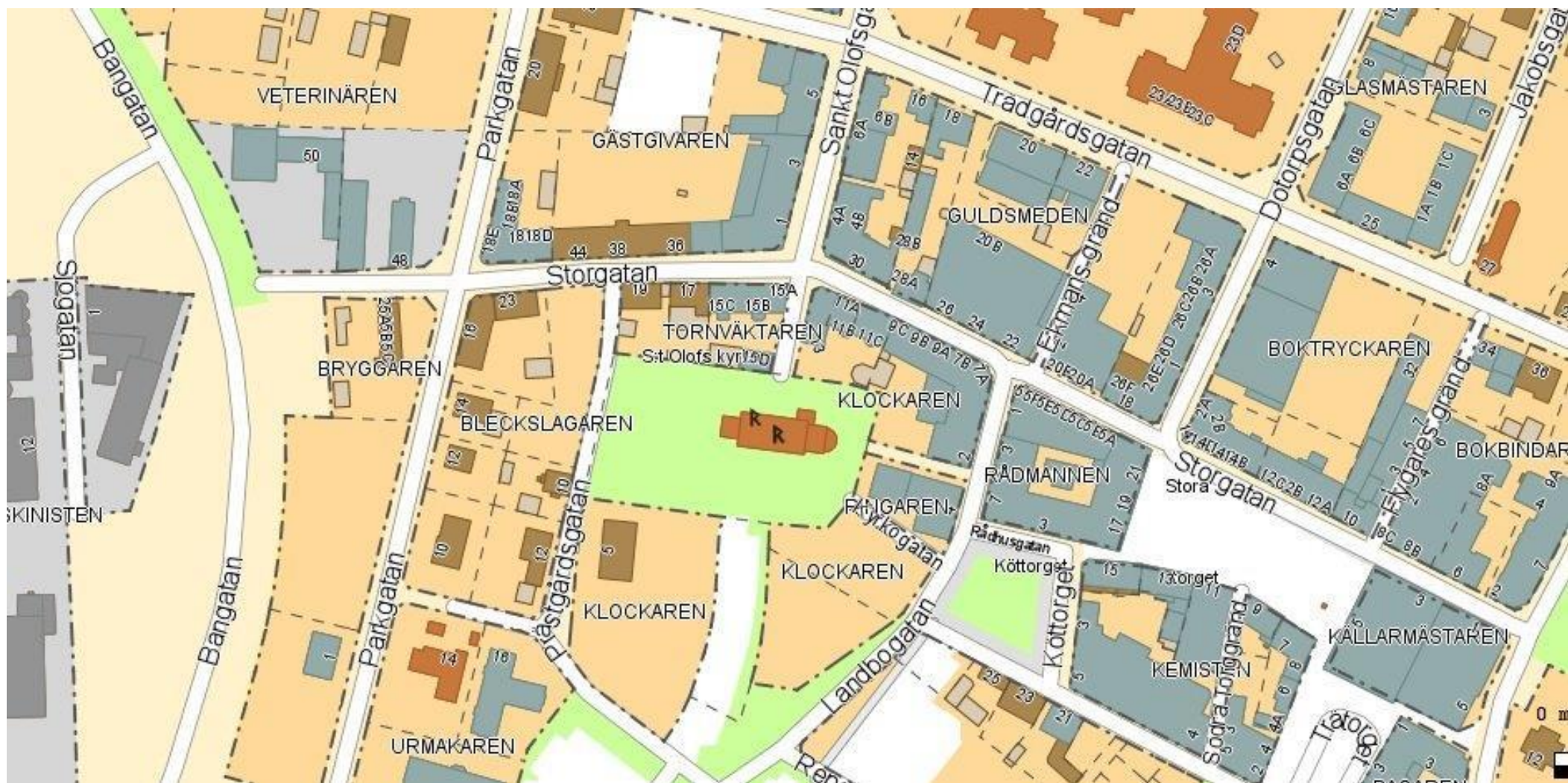
Från 1860-talet och framåt växte stadens befolkning snabbt efter att järnvägen kommit. Då började handeln bli viktigare än jordbruket för den lilla staden. Inte förrän 1874 blev det förbjudet att driva kreatur på Storgatan.

Storgatan kom att bli affärsgatan framför alla i staden, trots den nya bebyggelsen vid Ranten.

I våra dagar har nedersta delen av Storgatan försvunnit, detta hände när Bangatsleden drogs här. En del av Storgatan blev gågata 1985, trots protester från köpmännen.

Stadskarta från 1942.

Stadskarta från 2013.

Storgatan 1 - kv. Källarmästaren 4 (f.d. Bagaren), eller Bucketomten

Här låg tidigare flera hus från 1800-talet. Blomgrens konditori flyttade hit på 1930-talet. Då uppkom namnet "Blomgrens hörna", som alla gamla falköpingsbor känner till. Konditoriet drevs till 1975. Här fanns även en hälsokostaffär och Falköpings Kem. Kostympress/Tvätt & Press. Foto från 1975.

Storgatan 1 - kv. Källarmästaren 4 (f.d. Bagaren), eller Backetomten

Nuvarande hus från 1978. Det nya huset byggdes ihop med Ryttaren intill och Torghallen flyttade hit. Efter den hade Posten sitt centrumkontor här, numera Länsförsäkringar. Ett tag fanns även en grillkiosk i huset. Foto från 2013.

Storgatan 2-4 - kv. Bokbindaren, eller Skräddaretomten och Hemmingstomten

Här fanns tidigare ett par hus från 1800-talet. Nr. 2 låg med långsidan åt Östertullsgatan och gaveln åt Storgatan (se längst t.h. i bilden). De revs redan 1962 och det var parkering här i flera år. Erik Rosell startade sin färghandel i det gamla huset och Falbygdens Yllefabrik (flyttade till Stora torget). Foto från 1950-talet.

Storgatan 2-4 - kv. Bokbindaren, eller Skräddaretomten och Hemmingstomten

I det nya huset från 1985 finns Apoteket Kronan, grundat 1773, förut på S:t Olofsgatan. Foto från 1986.

Storgatan 3 (Stora torget 15) - kv. Källarmästaren 4, eller Munkagården

Här låg tidigare ett hus från 1860-talet som brann ner 1963. Huset var av trä, i tre våningar. I huset låg från 1860-talet till 1939 Spritbolaget. Här fanns även servering och restaurang. När Spritbolaget byggde nytt på Trädgårdsgatan flyttade Wera-magasinet hit. Här fanns även Ellen Ullbergs pensionat, senare Mjölkbaren. Foto från 1930-talet.

Stora torget c:a 1910. I mitten syns gathörnan Storgatan - Dotorpsgatan.
Det enda hus som är det samma i dag är Hallénska huset t.h. i bild.

Stora torget på 1950-talet. Mitt i bilden torgbrunnen, t.v. Hallénska huset, t.h. Wera-magasinet.

Stora torget 1972. Vid den här tiden användes en stor del av torget som parkering.

Storgatan 3 (Stora torget 15) - kv. Källarmästaren 4, eller Munkagården

Heinemanns varuhus "Ryttaren" byggdes som ett modernt affärshus i tre våningar. I det nya huset har mot Storgatan funnits bl.a. VIVO Torghallen (flyttade till Storgatan 1), Skölds (efterträtt av Kapp-Ahl), Leko/Lek & Hobby/Leksaksgruvan och Ryttarens radio & tv. Foto från 1968.

Storgatan 5 - kv. Rådmannen 2, eller Frugården / Fogdegården / Elofstomten

Hörnhuset mot torget var från 1875 och revs 1973. Här låg bl.a. Evald Hägertz och Th. Dimberg Sko- och läderhandel.

Foto från 1972.

Storgatan 5 - kv. Rådmannen 2, eller Frugården / Fogdegården / Elofstomten

Mittenhuset och hörnhuset mot Landbogatan var från 1890 och revs på 1980-talet. Här har funnits bl.a. Havannamagasinet, Falköpings hattmagasin och Franzéns herrskrädderi. Foto från 1979.

Storgatan 5 - kv. Rådmannen 2, eller Frugården / Fogdegården / Elofstomten

Nuvarande hus från 1974 och 1986. Ett par verksamheter följde med från de gamla husen till de nya: Kaffehandeln Record, SANI sjukvård och Intersport. I det nya har även funnits bl.a. Föreningsbanken. Foto från c:a 1980.

Storgatan 6 - kv. Bokbindaren, eller Grevagården

Hus från 1800-talet och från 1904 (det med gaveln mot gatan). Här finns numera tre butikslokaler. Här har bl.a. funnits: Gustav Gustrins bokbinderi, Cykel o Sportaffär, Radiobolaget/Radio Industri filial (från Storgatan 5), Haglunds Ur & Optik / Klockmäster AB (ännu kvar), F. Thoréns Cigarr- och pappershandel /Bergstens Tobakshandel/Lidéns Tobakshandel, Kafé Svea och BS Foto (ännu kvar). Foto från 1979.

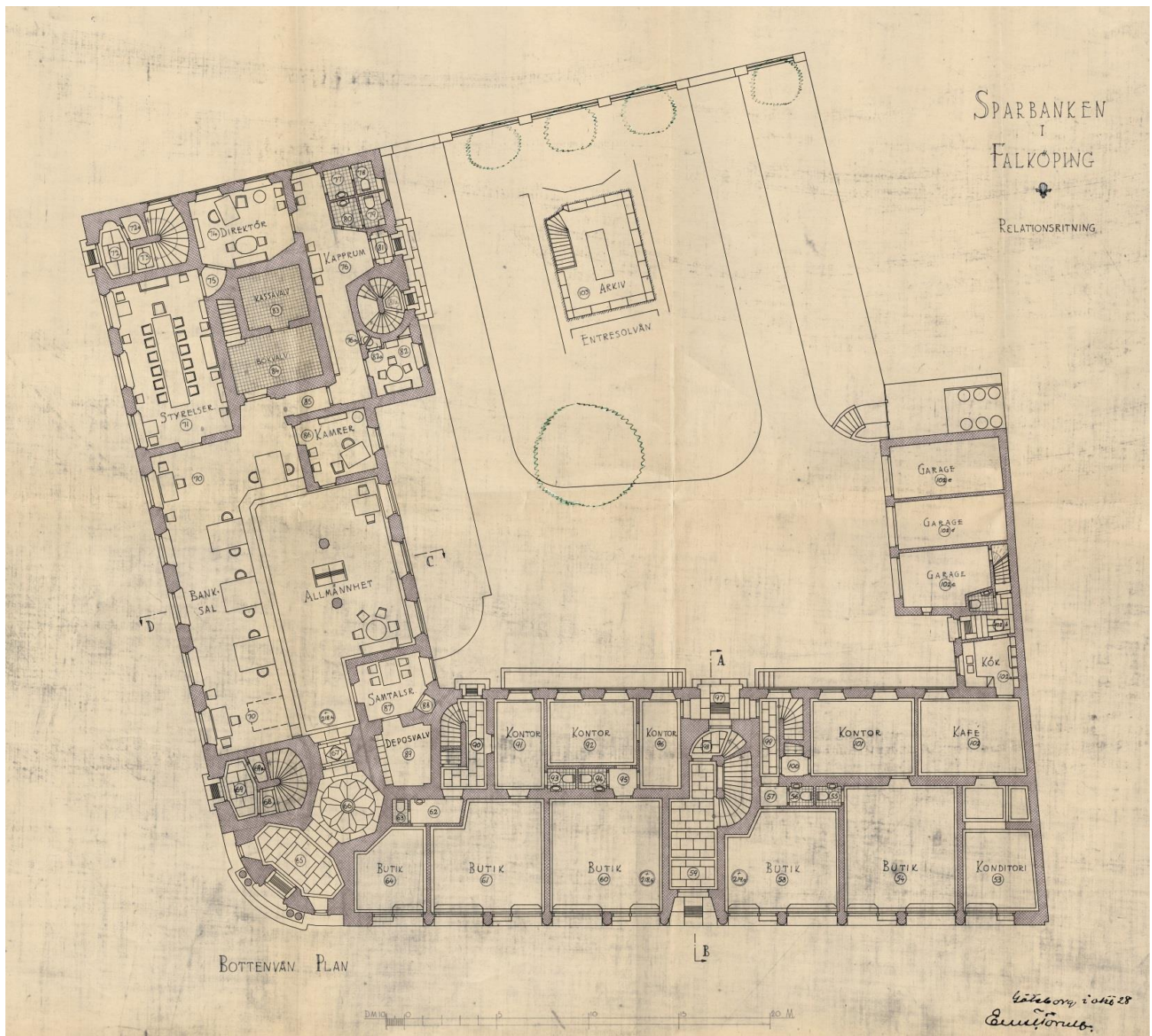
Storgatan 7-9 - kv. Klockaren eller Ballerstenstomten

Här låg tidigare flera hus från 1800-talet. På Storgatan 7 låg bl.a. Nils Johnssons järnhandel/Wennblad & co, som fanns från 1860-talet till 1926. På n:r 9 fanns bl.a. A.G. Liedholms garnaffär. Foto från 1920-talet.

Storgatan 7-9 - kv. Klockaren eller Ballerstenstomten

Sparbanken lät 1928 bygga nuvarande hus. Här blev det sex butikslokaler och där fanns bl.a. Ivar Eklunds herrekipering, Gösta Fr. Nyqvist guldsmed, Falköpings Cigarraffär, Hulda Larsson kappaffär, Systrarna Jonssons konditori, Det, Glasögonhuset Synsam. Nu är det tre butikslokaler mot Storgatan. Foto från c:a 1930.

Relationsritning Sparbanken i Falköping.

Storgatan 8 - kv. Bokbindaren, eller Grevagården

Här låg tidigare ett par hus från 1850-talet. Fastigheten köptes av rådman Flygare. I de gamla husen har bl.a funnits: Haglunds möbelaffär/Falköpings Möbler AB 1916-1984, Radiocentralen, Frida Stadig Kafé och Matservering/ Kafé Viola/Nya Matsserveringen, Permanentsalongen/Margareta Callborn/Lilly Ahlgren Damfrisering, Lindéns bosättningsaffär. Foto från 1984.

Storgatan 8 - kv. Bokbindaren, eller Grevagården
I nya huset från 1985 ligger bl.a. Dressman (tidigare MQ). Foto från 2013.

Storgatan 10 - kv. Boktryckaren 4, eller Bengt Eriks tomt / Jacob Bengts tomt

Hus från tidigt 1800-tal. 1986 tillkom takkuporna. Före 1900 låg Samzelius krog här. Sedan kom Ernst Settergrens diverseaffär, som låg här 1900-1968. Sedan 1968 ligger Falköpings Elektriska här. Foto från 1960-talet.

Storgatan 11-13 - kv. Klockaren eller Skoltomten och Västra Tullhusgården

Här låg tidigare tre hus från 1800-talet, bl.a. den s.k. Mörks krog. Ett av husen kan ha varit gamla tullhuset eller den äldsta skolan, som båda legat här. Foto från slutet av 1800-talet.

Storgatan 11-13 - kv. Klockaren eller Skoltomten och Västra Tullhusgården

Emil Kilander lät uppföra nuvarande hus 1902. Till det nya huset flyttade han Kilanders konfektionsaffär, nedlagd hösten 2013. Elin Mörks bosättningsmagasin fanns här 1909-2012. I lokalen bredvid fanns till 1942 Erik Rosells färghandel. Efter den låg Glasögonhuset här, och sedan en herrfrisering. Foto från 1910-talet.

RITNING TILL NYBYGGNAD

å Tomterna N^{ris} 11 & 13 i Falköping

Fasad mot Storgatan

Ritning Kilanderska huset. OBS! Post i två av fönstren, sedermera Elin Mörks bosättningsmagasin .

Storgatan 12 - Boktryckaren 16, eller Lars Anders tomt / Hallénska huset / Fäldtska huset

Hus byggt i två omgångar, den första delen 1878. Hallén lät bygga huset, Fält köpte det 1923. Ersatte hus från 1700-talet. Förr gick en portgång genom mitten och på sidan fanns två nedgångar till källarbutiker. Foto från 1800-talet.

Storgatan 12 - Boktryckaren 16, eller Lars Anders tomt / Hallénska huset / Fäldtska huset

Antalet butikslokaler i huset har växlat, en del företag har flyttat inom huset. Långvarigast är Lindbloms blomsterhandel från 1894 som ännu är kvar. Sparbanken, Jordbrukskassan och Skaraborgsbanken har funnits i huset.

På andra sidan stora porten låg från 1878 livsmedelsaffären Halléns/Mattsons/Egron Söderström/Lagermans speceri-affär. På 1940-talet delades lokalen i två, här blev fotoaffär och herrekipering, numera frisørsalong. Foto från 1920-talet.

Storgatan 14-16 kv. Boktryckaren 17 eller Per Lars tomt /Thulinstomten

Här på n:r 16 låg tidigare det s.k. Kungshuset (t.v. på bilden) som var byggt omkr. 1770. I det huset låg Hilda Brelins modeaffär. Inne på gården låg Ludvig Ericssons fotoateljé. På n:r 14 låg också de s.k. Bazarbodarna (redan borta här) som var en envåningslänga med tre affärsbodar. I dessa såldes bl.a. mjöl och mjölk från gården Viken. Foto före 1912.

Storgatan 14-16 kv. Boktryckaren 17 eller Per Lars tomt /Thulinstitomten

I det nya huset från 1910 på n:r 14 har funnits bl.a. Johansson & Plith /Fagerbergs diversehandel under åren 1910-68, Musikhörnan AB, Länsförsäkringar och nu Mellersta. I n:r 16 från 1914 finns tre butikslokaler. Här har bl.a. funnits Beklädnadsaffären (nu Torgboden), en pappershandel, Torins, Theas damkonfektion, Miljöshopen, Maxi Mode. Foto från 1979.

Storgatan 15 - kv. Tornväktaren eller Petter Ryttingstomt

Storgatan 15, hus från 1800-talet. Här har bl.a. funnits: Elias Westlin/Karl Nybergs Speceri- och delikatessaffär 1909-63, sedan Anderssons Radio & tv, Smack och nu Vadsbolås. Foto från 1952 av Bengt Norder.

Storgatan 17-19 - kv. Tornväktaren eller Laggetomten

N:r 17: Hus från 1800-talet. Här har bl.a. funnits: Erik Rosells Färgaffär till 1913, Anderssons Kommissionslager, Golv AB Nils Carlsson och nu Mon thairestaurang. N:r 19: Hus från 1842-44, det s.k. Silvénska huset. Här låg 1842-1865 Falköpings folkskola, kallad Pedagogien. Den flyttade över till Storgatan 42. Här har sedan varit enbart bostad. Foto från 1971.

Storgatan 18 - kv. Guldsmeden eller Lars Pers tomt / Per Nils tomt / Tingshustomten / Gästgivartomten
Gamla huset byggdes 1875 och revs 1957. Där var J. Janzons handelsbolag. Det fanns också en fiskaffär i källaren. Senare fanns här tre butikslokaler, Wennblad & co järnhandel, A. Westerberg Manufaktur- och beklädnadsaffär och Alg. Carlssons ur- och guldsmedsaffär. Sist låg här Textil-Konsum. Foto från 1957.

Storgatan 18 - kv. Guldsmeden eller Lars Pers tomt / Per Nils tomt / Tingshustomten / Gästgivartomten

I det nya huset från 1958 har mot Storgatan legat bl.a. Runes Sport- & Radioaffär, Hemfliten, Eva Specialaffären, Evald Hägertz, Sv. Pressbyrå/City-Butiken, Lurette Mode AB och Café Lilla Blå. Foto från 1979.

Storgatan 20 - kv. Guldsmeden eller Tyskatomten

Det gamla huset var från 1800-talet och revs 1985. I det gamla huset fanns N. Ekman & co Manufakturhandel från 1902 till 1984. Ekman's gränd, tidigare Nedre Trädgårdsgränd, är uppkallad efter Nils Ekman. Inne på gården fanns Falköpings Textilfabrik AB Faltext. Foto från 1960-talet.

Storgatan 20 - kv. Guldsmeden eller Tyskatomten

I det nya huset har bl.a. funnits: Oki-Doki, Vero Moda och Nya Konditoriet. Foto från 2013.

Storgatan 21 (f.d. 21A) och 23 (f.d. 21B och 23) - kv. Bleckslagaren - Klanggården eller Arvid Skomakares tomt

De gamla husen - Klanggården - som låg här var från 1700/1800-talet och revs mellan 1919 och 1943. Ett av husen låg mitt i vad som nu är Parkgatans fortsättning. Här och västerut är vi utanför den gamla stadsgränsen. Foto från c:a 1910-talet.

Storgatan 21 (f.d. 21A) och 23 (f.d. 21B och 23) - kv. Bleckslagaren - Klångården eller Arvid Skomakares tomt

På 21 finns idag inga hus, de revs på 1980-talet. På 23 är kvarvarande hus från 1919 och 1942. Här och i hörnhuset (adress Parkgatan) har bl.a. funnits A.E. Nilsson speceri- & matvaruaffär, Gyllensvaans åkeri, Keramikboden och GOBI Guld o Silver. Foto från 1986.

Storgatan 22-26 - kv. Guldsmeden eller Bryngelstomten och Carl Botvids tomt/Carlsgården

Storgatan 22 byggdes på 1880-talet av Johan Sundberg som hade hatt- och mössaffär. Efter dem kom bl.a. Lindéns bosättningsbutik och Karlssons grönsakaffär. Storgatan 24 -26 var två hus från 1893. Falköpings Tidning låg här till 1921. Här fanns Westlins speceri- och diverseaffär (efterträddes av Axel Spetz), Selma Thorins sybehörsaffär och Lindbergs modeaffär. Foto från 1969.

Storgatan 22-26 - kv. Guldsmeden eller Bryngelstomten och Carl Botvids tomt/Carlsgården

1969 byggdes ett EPA-varuhus. EPA blev senare Tempo och ännu senare Prisma. Sedan blev här flera butiker, bl.a. Lindex AB, Mys-Pys Leksaker och Intersport. Foto från 1986 då Ekmans bredvid rivits.

Storgatan 25 - kv. Bryggaren

N:r 25, bostadshus från 1940-talet, rivet år 1988. Foto från 1988.

Storgatan 27 - kv. Bryggaren

N:r 27, hus från 1836, den s.k. Lövingagården. Ett av de äldsta kvarvarande husen i stan, uppkallat efter färgaren Johan Löfving. Förr fanns även flera ekonomibyggnader, en del av dem finns kvar. Det var en tid disponentbostad till bryggeriet. Foto från 1980-talet, när hyreshuset ovanför låg kvar.

Storgatan 28 - kv. Guldsmeden eller Ällatomten

N:r 28, hus från 1800-talet. Här fanns gästgiveri i slutet av 1800-talet. 1904-28 var guldsmeden Georg Nyqvist här, efter honom P.A. Wedins guld. I andra butiken fanns F. Thoréns Cigarr- och pappershandel. Numera har Mormors skaffereri hela huset. I gårdsbyggnaden har funnits många verksamheter. Foto från 1966, S:t Olofs hus byggs i bakgrunden.

Storgatan 29 - kv. Bryggaren

N:r 29, hus från 1856, rivet år 1984. Här låg Bryggeri AB Victoria. 1953 blev här fryshus. Det fanns också replokaler för musikgrupper. Foto från 1980-talet.

Storgatan 30 - kv. Guldsmeden eller Ällatomten

N:r 30, hus från 1903, det s.k. Ljungqvistska huset. Det finns tre butikslokaler mot Storgatan. Hjalmar Lundins pappershandel - sedan Norders bokhandel, låg här 1903-1967 i hörnbutiken, och kallades "Norders hörna". I de andra butikslokalerna har legat bl.a. Westerstrands ur och Nya Hatt- och mössaffären / Sjölin's.

Storgatan 31 - kv. Bryggaren

N:r 31, hus från 1917. Här fanns konfektyrfabriken Jaegers (Peps) Tablettfabrik, som sedan köptes upp av Cloetta och ännu senare blev Kronbergs Konf. AB Nya och nu TotteGott. Huset brandskadades hösten 2013. Foto från 1984.

Mr. P. 17/2 1918 nr 12 och 17/10 1918 nr 31

RITNING TIL FABRIKSBYGGNAD A.
TOMTERNA N: 31 OCH TORKTOMTEN VID
STORGATAN I FALKÖPING.

FASAD MOT STORGATAN

Ritning Jaegers Konfektyrfabrik.

Storgatan 32-40 - Kv. Gästgivaren

På n:r 34-38 låg först Jouvins hotell, sedan butikslokaler. Här låg bl.a. A.G. Liedholms garnaffär, Ernes Modeaffär, Holger Strömbergs ur. N:r 40 var ett bostadshus (med plåtslageri på gården), revs på 1940-talet. Foto från 1966.

Storgatan 32-44 - Kv. Gästgivaren

Hus från 1966, det s.k. "S:t Olofs hus". Några verksamheter flyttade med till det nya huset: Vitvaruaffären, Frideborgs Konfektion, Elin Båths hembageri. Andra var nya som Skaraborgsbanken (nu Nordea). Foto från 1967.

Storgatan 42-44 - Kv. Gästgivaren

På n:r 42 låg folkskolan 1864-78. Här blev sedan tryckeri för Falköpings Nyheter och därefter livsmedelsaffär. N:r 44 var ett bostadshus som på bilden ersatts av nuvarande hörnhus. Här har bl.a. legat Automobilfirman F.O. Hallenberg / Motorcentralen, Erik Rosells Skylt- och Måleriverkstad, Gummicentralen. Foto från 1966.

Storgatan 46 - kv. Veterinären - "Krokas" och "Hagalund"
Foto från 1954. Hörnhuset på Storgatan 46 kallades "Krokas".

Storgatan 46 - kv. Veterinären - "Krokas" och "Hagalund"

Här, där det bl.a. legat ett lastbilsgarage, finns sedan 1988 LP Bilar. Foto från 2013.

Ens prot. 1912. No. 30.

RITNING till MEKANISK VERKSTAD
å Tomt nr 48, (Hagalund)
Storgatan
FALKÖPING.

Sk: 1:100.

Storgatan 48 - kv. Veterinären - "Krokas" och "Hagalund"

"Hagalund" låg inne på gården till n:r 48. Huset revs på 1970-talet. Foto från 1954.

Storgatan 50 - kv. Veterinären - "Lundgrens" och Trikåfabriken

På n:r 50 låg ett bostadhus, kallat "Lundgrens" efter ägaren, som också hade fabriken intill.

Huset revs 1980. Foto från 1980.

Storgatan 52 - kv. Veterinären - "Lundgrens" och Trikåfabriken

Axel G. Lundgrens Trikåfabrik låg 1924-60 på Storgatan 50-52. De övertog en tidigare mekanisk verkstad som senare tillbyggdes. Man tillverkade mest herrkläder i trikå, bl.a. underkläder. Här ligger nu BAXI. Foto förmodligen från 1940-talet.

Storgatan 54 - kv. Veterinären - "Lindmanskans"

Med gaveln mot Storgatan låg förr ett litet bostadshus som kallades "Lindmanskans", inklämt mellan två andra byggnader. Foto från 1930.

Storgatan 56 - kv. Veterinären - "Karlslund" och Gasverket"
Gasverket. Foto förmodligen från 1940-talet.

Storgatan 56 - kv. Veterinären - "Karlslund" och Gasverket"

"Karlslund" byggdes som badhus, blev senare värdshus och sist kontor för gasverket. Foto förmodligen från 1960-talet.

Företag

Även företag ville man lägga centralt. Vid Storgatan har funnits t.ex. Axel G. Lundgrens kravatt- och trikåfabrik, bryggeri Victoria, Jaegers tablettfabrik, Stadlers lädervaru- och selfabrik, textilfabriken Faltext, Gyllensvaans åkeri och Gustav Gustrins bokbinderi.

Bryggeri Victoria stod klart 1856. Här tillverkades både öl och svagdricka. 1919 tog familjen Schortz över och man började även tillverka läskedrycker. 1951 köptes bryggeriet av Pripps, som året efter lade ner öltillverkningen och 1953 även läsktillverkningen. Här blev istället fryshus där allmänheten kunde hyra frysack.

Staden hade gasverk nere vid Ellet åren 1864-1950. Gasen tillverkades genom eldning med kol. Stadens gatlyktor var gaslampor och stadens spisar var gasspisar. Det var från början ett bolag, men inköptes av staden 1936.

Tillverkningen blev allt mer dyr och staden beslöt om nedläggning.

Övergång till elbelysning och elspisar blev följd. På gasverkets plats går numera Bangatsleden.

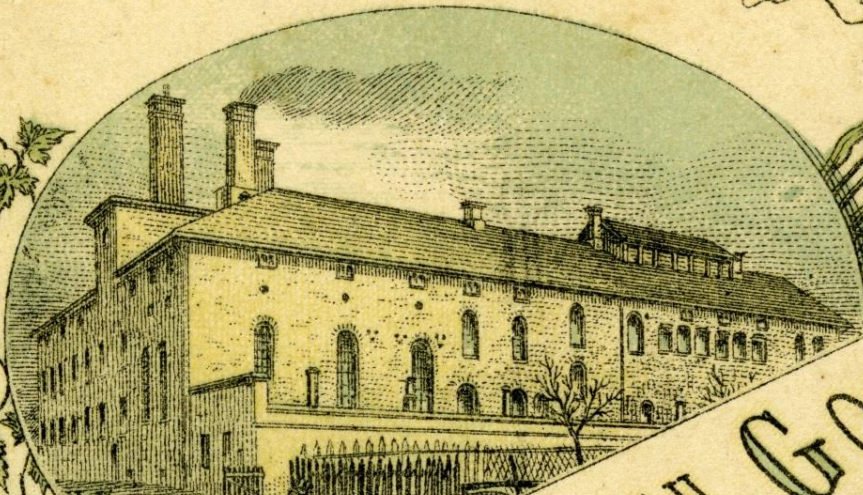

Axel G. Lundgren Kravatt- och Tricotfabrik låg på Storgatan 54 år 1920-60.

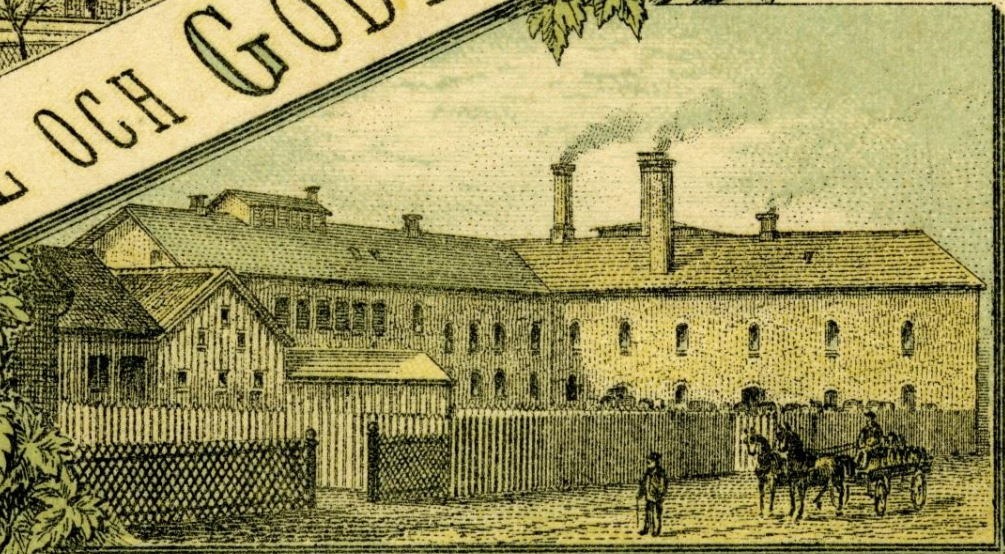

Bryggeri AB Victoria.

GOD JUL OCH GODT NYTT ÅR

BRYGGERIAKTIEBOLAGET VICTORIA
FALKÖPING.

Butiker

Storgatan, som var den lilla stadens första riktiga gata, var platsen för de tidiga affärerna och bankerna. Bäst var läget vid torget. Där låg t.ex. Hilma Bredins modeaffär, som var den första av sitt slag i Falköping, och Bazarbodarna, där man sålde mjölk och bröd.

Några av stadens mest långlivade butiker har funnits vid Storgatan, såsom Beklädnadsaffären 1914-99, Mörks bosättningsaffär 1909-2012 och Kilanders konfektionsaffär 1902-2013. Lindbloms blomsterhandel från 1894 är fortfarande igång. På Storgatan låg också A.G. Liedholms Trikå-, garn- och beklädnadsaffär där sonen John (mer känd som poeten Jönn) arbetade.

Flera av butikerna har funnits på olika ställen på Storgatan genom åren. Från vissa butiker har museet mottagit donationer eller fått dokumentera vid nedläggningen, nämnas kan Sjölins hatt- och möss-affär och Beklädnadsaffären.

1968 öppnades varuhuset Ryttdaren där Vera-magasinet legat, i hörnan av torget och Storgatan. Här fanns Falköpings första rulltrappa.

Året efter flyttade EPA från Trädgårdsgatan till sitt nya hus vid Storgatan. I samband med varuhusens tillkomst lades många små livsmedelsaffärer ner, t.ex. Settergrens, Lagermans och Johansson & Plith.

Sparbanken fanns från 1878 på Storgatan 12 men byggde 1928 eget på Storgatan 7-9. Jordbruks-kassan låg 1928-74 på Storgatan 12, de byggde nytt på Storgatan 5. Skaraborgsbanken började också på Storgatan 12 men finns från 1966 i S:t Olofs hus i hörnan Storgatan - S:t Olofsgatan.

Interiör hos Settergrens, Storgatan 10, 1963.

Interiör från Sparbanken i deras nya hus på Storgatan 7, troligen från 1930-talet.

Ett skyltfönster i Ekmans affär, Storgatan 20, förmodligen 1950-tal. Firman var grundad 1864 och hade tidigare legat på Storgatan 6. Butiken var en av Falköpings finare. Från ägarens efterträdare Brandt finns en matsalsinteriör bevarad.

Familjen Brandt som tog över Ekmans affär bodde ovanför affären. Deras hem, inklusive väggpaneler och kakelugn, donerades senare till Falbygdens museum. Här ett foto från matsalen.

Interiör från Sjölin's hattaffär, Storgatan 30. Butiken dokumenterades av museet vid nedläggningen 1999.

Modet

Kilanders

FALKÖPING

Storgatan 11-13

Telefon 71

Kilanders

Falköping

Lördagen den 6 oktober 1877
startar min farfarsfar
EMIL KILANDER
sin Manufaktur och Klädeshandel
på Storgatan 15.

23 år senare står hans nybyggda
fastighet Storgatan 11-13 färdig
och dit flyttar EMIL sin affär i
september 1900.

**Här har vi i 4 generationer
KILANDER**

EMIL - ERIK - JERKER - INGA
haft glädjen att under 113 år fått
åtnjuta kundernas förtroende!

Allt har sin tid, och nu,
efter 136 år väljer jag att
avsluta affärsepoken.

**Säljer därför ut
inneliggande varulager
med början imorgon
tisdag 27 aug. kl. 9.00!**

Inga Kilander-Svensson

IDAG måndag STÄNGT!

Ur Falköpings Tidning
26 augusti 2013.

Till allmänheten.

Härmed få vi vördsamt meddela att
den 27 oktober uti *Handl.
Emil Kilanders hus i förra
postlokalen* kommer att öppna en

Glas-, Porslin- & Lampaffär.

Nå vi stå i direkt förbindelse med
de främsta svenska och utländska bruk
och fabriker, kunna vi garantera *först-
klassig vara till billigaste
pris. Alla slags komplette-
ringar, reparationer af
lampor etc.* utföras noggrant och
med största möjliga skyndsamhet.

Jönköping den 19 oktober 1909.

J. Jönsson.

V. Strömberg.

Rekommenderas

Bosättningsmagasinet

(förra postlokalen i Emil Kilanders hus)

Specialaffär för

Lampor,

Glas &

Porslin.

Största sortering

& billigaste priser.

Caféer och restauranger

Det har funnits många caféer och konditorier på Storgatan, de mest kända är Blomgrens på Storgatan 1, Systrarnas på Storgatan 9 och Båths på Storgatan 34. Systrarnas (även kallat Henrikssons) fick museet dokumentera vid nedläggningen på 1990-talet.

Nu finns Café Lilla Blå och Nya Konditoriet på Storgatan 18 resp. 20, och Mormors skaffereri på Storgatan 28.

I Spritbolagets hus (senare Vera-magasinet) fanns före 1939 både restaurang och café.

Jouvins hotell i hörnan Storgatan - S:t Olofsgatan öppnade 1857 och var på sin tid mycket elegant. Med åren kom det att bli slitet. Det blev av med sina spritträttigheter 1921, och sedan staden hade byggt nytt stadshotell nere vid Plantis lades Jouvins ner.

På andra våningen i Centrumhuset fanns restaurangen Västergyllen i många år. EPA-varuhuset på Storgatan 22 hade egen restaurang, den blev senare Peppar & Salt och efter det Shanghai.

Längre ner på Storgatan öppnade kinesrestaurangen Ming (senare Asia) och nu finns även thairestaurangen Mon.

Jouvins hotell / Stadshotellet. Foto från c:a 1900, huset i andra hörnan (Storgatan 30) inte byggt än.

Systrarna Jonssons konditori-filial / Henrikssons låg 1928-93 på Storgatan 9.
Konditoriet dokumenterades av museet vid nedläggningen 1993.

Blomgrens hörna, på den tiden ingången verkligen låg i hörnan. Här i hörnan av Storgatan och Östertullsgatan var en livlig trafik, det fanns då inga förbifartsleder utan all trafik gick genom centrum.

I Spritbolagets hus (senare Wera-magasinet) låg ett utskänkningsställe för Maltbolaget. Foto från 1920-talet.

I huset under Spritbolaget (senare Wera-magasinet) låg ett tag en källarkrog. Foto troligen från 1940-talet.

Ellet

Vid Ellet långt ner på Storgatan fanns flera källor. Många hämtade vatten där. Ellabäcken, som rann från Hästbacken och över lasarettstomten, kom ner via Frejagatan till Ellet. Här hade man också vattnat stadens djur.

Bryggeri Victoria använde en av källorna i sin tillverkning.

Man hade byggt ett sköljhus där, med brädor tvärs över flödet där man kunde skölja kläder. Sköljhuset revs på 1920-talet.

På 1920-talet komposterades stadens latrin här, sedan flyttades anläggningen ut på mossen.

Bakom Ellet fanns en bassäng, troligen brandkårens reservoar.

Här låg också ett badhus, det s.k. Karlslund, byggt 1870. Det såldes c:a 10 år senare och blev då värdshus och senare lokal för nykterhetsföreningen Enigheten. Efter dem hade Gasverket kontor i huset, som revs 1974.

Sköljhuset vid Ellet.

Här låg också ett badhus, det s.k. Karlslund, byggt 1870.

Kända personer

Johnny Bode är en av de mest beryktade personerna man förknippar med Storgatan. Han var född 1912, hans far hade hattfabrik. Bode sjöng in ett stort antal sånger och skrev även egna, men är ännu mer känd för sitt utsvävande liv, sina nazistsympatier och sina bedrägeribrott.

Filmregissören och författaren Marianne Ahrne är född i Falköping. Hennes morfar var stadskamrer Ahrne och bodde på Storgatan 1 över Blomgrens, och hade sin arbetsplats i Rådhuset. Marianne Ahrne har ofta skildrat sin uppväxt i småstaden.

Falbygdsdiktaren, målaren och tecknaren John "Jönn" Liedholm bodde visserligen på Odengatan, men hans far hade sin garnbutik på Storgatan, och det var här John tjänade sitt levebröd. Det sägs att han hellre funderade ut dikter än ägnade sig åt kunderna.

Händelser

Storgatan och Stora torget har varit viktiga platser för olika arrangemang. När kung Gustav VI Adolf var på Eriksgata i Falköping 1951 besökte han förstås torget.

Här har arrangerats Snövitståg och luciatåg, Fest-i-stad och studenttåg. Demonstrationer har gått längs Storgatan och börjat eller slutat vid torget. Nämnas kan demonstrationen för att behålla Falköpings bassjukhus.

Det mest dramatiska som hänt vid Storgatan och torget i modern tid är Weramagasinsbranden 1963. Ett tag var man rädd att övrig bebyggelse vid torget skulle stryka med. På brandplatsen uppfördes en barack som inte förrän 1968 ersattes av varuhuset Ryttaren.

Förstamajdemonstration på Storgatan år 1914. I bakgrunden Kilanders affär på Storgatan 13.

Demonstration på Stora torget, av standaren att döma i samband med Rusdrycksomröstningen 1922.

Barnens dag firas på Storgatan, kanske på 1930-talet. På Storgatan 16 står folk på balkongerna och åser paraden.

Kung Gustav VI Adolf på Eriksgata 1951.
Här i regnet utanför Rådhuset.

Kvinnan som hälsar på kungen är Karolina
Larsson, kallad "Slarva".

Wera-magasinsbranden i december 1963. Här ett foto från dagarna efter branden. I bakgrunden syns Storgatan 1.

Snövit var ett arrangemang som påminde om Lucia. När Snövit skulle krönas fick hon och hennes dvärgar åka i kortege på Storgatan och stanna på torget.

I många år har de som slutat gymnasiet i Falköping tågat Storgatan fram, för att mötas med gratulationer på torget.

Del av Storgatan byggs om till gågata 1985, i bakgrunden Ekmans.

Egentligen hade det 1874 blivit förbjudet att driva kreatur på Storgatan, men här på en bild från 1910-talet vallar småpojkar grisar utanför Storgatan 15. Elias Westins affär i hörnan.

Gammal vy från c:a 1910, korsningen Storgatan - S:t Olofsgatan. Närmast t.v. i bild Jouvins hotell, t.v. på andra sidan S:t Olofsgatan ligger Norders hörna. Huset med smidesbalkong är Kilanders och huset t.h. Westlins affär på Storgatan 15.

Vy från Storgatan upp mot kyrkogården. De flesta av dessa hus är numera ersatta med nya. foto från 1920-talet.

I S:t Olofsgatans förlängning mot kyrkan (mellan n:r 13 och n:r 15) fanns på 1920-talet en taxistation. I bakgrunden syns S:t Olofs kyrka. På andra sidan Storgatan hade tidigare funnits en hästdroskstation med krubbor för hästarna vid gatan.

Storgatan i juletid. Foto från 1950-talet. I fonden gamla Jouvins hotell, då ombyggt till butiker.

”Storgatan i koncentrat” kallas fotot som Karl Rahm tog 1950. Närmast t.v. i bild syns hörnan av Wera-magasinet. I mitten syns Jouvins gamla hotell, då omgjort till butikslokaler. T.h. i bild syns skyltar för bl.a. Boråslagret och Radiocentralen.

Nedre delen av Storgatan på ett foto förmodligen från 1970-talet. T.v. skymtar Storgatan 25 (numera borta), staketet till Lövingagården och bryggeriet med texten "Fryshus". T.h. i bild syns Lundgrenska huset och industribyggnader.

Storgatan övergick västerut i Sjögatan, som förr även var Göteborgsvägen. Man körde mellan bryggeri Victoria och Jaegers konfektyrfabrik och över järnvägen. 1939 förlängdes Odengatan till Danska vägen, det blev nya Göteborgsvägen.

STORGATAN

Bordet och stolen kommer från Systrarnas konditori (inlån från biblioteket). På väggen en klocka med reklam från Falonia café, samt flasketiketter (kopior) från Bryggeri Viktoria.

FALKÖPINGS
HATTMAGASIN

SKARABORGS ENSK. BANK
Expeditionstid 10-2

N. EKMAN & Co
DAMSKRÄDDERI

Falköpings Sparbank
hålles öppen
alla helgfria dagar
från kl. 10 f.m. till kl. 2 e.m.

Skylt från G.F. Westerstrand (inlån från Lennart Ek)
Klocka, G.F. Westerstrand (inlån från Emil Eliasson)

Glaslampa, Mörks (f.d. postkontoret)

Skylthuvuden, John Liedholm

Damhatt, Ekmans

Bahytt, systrarna Sundberg

Bryggpanna i koppar, brygghuset, Storgatan 10

Trälådor, Bryggeriet Viktoria

1958 erhööll det blivande museet (klart 1961) en donation från fröknarna Hildur och Valborg Sundberg. Den innehöll det mesta från systrarnas föräldrahem på Storgatan 22. I det husets bottenvåning hade fadern Johan Sundberg haft sin möss- och hattaffär som Hildur tog över, och Valborg haft sin herrekiperingsaffär. Valborg var född 1880 och dog 1958, Hildur var född 1883 och dog 1957. Affärerna lades ner på 1930-talet.

I många år fanns i museets källare två uppbyggda miljöer (ett kök och en salong) med ett urval av de Sundbergska föremålen. Här berättades varje *Jul på museet* om hur familjen Sundberg firat jul.

Skyldocka, MQ

Spegel, Falköpings hattmagasin

Damhatt m strutsplym, Selma Thorins

Övriga föremål, systrarna Sundberg

Stort fat, Brandts matsal

Övriga föremål, systrarna Sundberg

Sparbössor, Sparbanken, Falköping (inlån från Lennart Ek)

Askfat, Lindéns (inlån från Lennart Ek)

Skrivställ, Stenström, Storgatan

Ölsejdlar, Jouvins hotell

Karamellform funnen på gården, Storgatan 21

Stenyxa med skafträna funnen vid grävning av källare på Storgatan 21.
Fyndet gjordes under tidigt 1960-tal. På samma plats har, enligt givaren Arne Sandahl, även en minst 5000 år gammal tunnackig stenyxa hittats. (2M16-B2892)

Nyckel funnen vid "Spritbolagets" hus på Storgatan 3.
Gåva från byggmästare Gunnar Stenberg 1956. (2M16-B2200)

Hästska funnen på Stora Torget. (utan nummer)

Delar av kritpipor funna av gatuarbetare i Storgatan mitt för Sparbankshuset på Storgatan 7. Inlämnade till museet 1951. (2M16-B2065:4)

Skylt, Mörks bosättning
(inlån från Lennart Ek)
Brandspruta, Blomgrens, Storgatan 1
Busshållplatsskylt, Falköpings stad
Vägs skylt, Falköpings stad
Badbyxa och baddräkter, Ekmans
Klädgalgar, bl.a. Ekmans
Reklamtavla, Valborg Sundbergs herrek.
Badcape, nattmössa, knäppkängor,
systrarna Sundberg

Stol, Brandts matsal
Delar av kakelugn, Brandts matsal
Sideboard, Brandts matsal
Väggpanel, Brandts matsal
Mässingsfat, Brandts matsal
Bonad, systrarna Sundberg

Denna webb-utställning i pdf-form finns även som en pärm på Falbygdens museum. I den finns också många tidningsartiklar om du vill läsa mer. Välkommen in, slå dig ner och bläddra!